

‘De Nederlander gaat merken dat het goed gaat’.

Aldus onze premier op de jaarlijkse heidag van het kabinet. Maar ANBO ziet ook heel veel negatieve ontwikkelingen in de koopkracht, met name voor niet-werkenden. In tegenstelling tot de premier maken wij ons wél zorgen. Waarom?

Geen plus, maar een min

Volgens het CPB zit de koopkracht, ondanks de btw-verhoging, in de lift doordat de inkomstenbelasting wordt verlaagd. Maar mensen met een laag inkomen, onder wie gepensioneerden met een inkomen tot ongeveer € 13.800, betalen geen inkomstenbelasting. Het totaal van de heffingskortingen is voor hen namelijk meer dan de verschuldigde inkomstenbelasting. Zelfs als de inkomstenbelasting helemaal afgeschaft zou worden, profiteren deze mensen niet. De verhoging van de btw komt voor de koopkracht van deze groep dus extra hard aan. Deze huishoudens zullen niet méér te besteden krijgen, maar juist minder.

Bovendien...

- komt nu al uit de consumentenprijsindex (CBI) naar voren dat de prijzen van boodschappen, kleding, benzine, huur en verzekeringen flink stijgen;
- gaat de belasting op gas omhoog en die op elektriciteit omlaag. Ondanks dat het kabinet wéét dat deze transitie van gas naar elektra voor veel mensen te duur is;
- wordt ziek zijn duurder. De btw-verhoging maakt medicijnen nóg duurder, terwijl de eigen bijdragen de afgelopen jaren al een flinke hap uit de koopkracht hebben genomen;
- is het kabinet jaar op jaar te optimistisch over de ontwikkeling van de zorgpremie. Verzekeraars passen al jaren tekorten bij uit hun algemene reserves. Dat gaat niet eeuwig goed.

Wat te doen?

Voor de niet-werkenden of de mensen met een heel laag inkomen voorzien wij dus geen plussen; wij zien minnen. Dat kan voorkomen worden. Natuurlijk door de btw niet te verhogen, maar ook door, zoals wij eerder al voorstelden, het niet-gebruikte deel van de heffingskorting – het verschil tussen het bedrag van de heffingskorting en het bedrag van de inkomstenbelasting – aan de belanghebbende uit te betalen.

De koopkrachtpositie van gepensioneerden staat al langer onder druk. Zij hebben de afgelopen jaren zo'n 15 procent ingeleverd als gevolg van de uitblijvende indexatie. Ongeacht de hoogte van het inkomen ontstaat hierdoor een kloof tussen werkenden en niet-werkenden, en die kloof wordt alleen maar groter.

Een baan helpt de koopkracht het meest

Voor de meeste gepensioneerden is het niet meer aan de orde, maar voor persoonlijke koopkrachtgroei is een baan het meest effectief. De arbeidsmarkt biedt nu volop kansen. Veel sectoren – zorg, bouw, metaal, onderwijs, transport, ICT – missen honderdduizenden werknemers.

Toch verbetert de arbeidsmarktpositie van oudere werkzoekenden niet evenredig. Wij pleiten ervoor dat er meer werk gemaakt wordt van zij-instroom, bij- en omscholing. Want wie werk heeft, doet niet alleen veel minder beroep op een uitkering of toeslag(en), maar komt bijvoorbeeld ook minder vaak bij de dokter.

Geld is belangrijk. Goed ouder worden ook!

Een fatsoenlijk inkomen is vanzelfsprekend belangrijk. Maar de levenskwaliteit van burgers is ook gebaat bij goede openbare voorzieningen. De opbrengst van economische groei moet ook geïnvesteerd worden in zorg, defensie, wegen, wonen, wijken en welzijn. Als het gaat over het behouden van de zelfstandigheid tot op hoge leeftijd, pleiten wij al langer voor samenhangend beleid. Er wordt veel geïnvesteerd in intramurale zorg, terwijl de meeste mensen, ondanks toenemende beperkingen, thuis blijven wonen. Met nieuwe woonvormen met goede voorzieningen, waarin mensen hun sociale contacten kunnen onderhouden, waar makkelijk aanpassingen gedaan kunnen worden, en waar indien nodig zorg geleverd wordt, wordt je goed oud.

Met al deze aanbevelingen zal de Nederlander écht merken dat het goed gaat. In de eigen portemonnee én in de algemene kwaliteit van leven.

Voor toelichting zijn we altijd beschikbaar. En om de discussie wat de versoepelen doe ik u hierbij alvast een klein extraatje toekomen.

Ik wens u een goede eerste werkdag!

Liane den Haan
Directeur-bestuurder van ANBO